

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursurilor declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de către Gheorghe Zloi, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovschi,

în cauza civilă, intentată la cererea depusă de Gheorghe Zloi împotriva Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenienții accesorii Procuratura Generală și Administrația Națională a Penitenciarelor, cu privire la repararea prejudiciului moral, obligarea de a prezenta scuze scrise, compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 30 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 2ra-1050/23
NR. PIGD 2-21173834-01-2ra-27072023)*

Recursuri declarate până la 1 septembrie 2023. Temeiurile nu se încadrează în art. 432 alin. (1)-(4) din Codul de procedură civilă. Recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. O. Dvornic)
Curtea de Apel Chișinău (jud. Iu. Cotruță, I. Țurcan, D. Dulghieru)

28 mai 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursurilor declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de către Gheorghe Zloi, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovschi,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,
Oxana Parfeni,
Gheorghe Stratulat, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 24 noiembrie 2021, Gheorghe Zloi a depus cerere împotriva Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenienții accesorii Procuratura Generală și Administrația Națională a Penitenciarelor, cu privire la repararea prejudiciului moral, obligarea de a prezenta scuze scrise, compensarea cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că a fost învinuit de către organul de urmărire penală de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (4) lit. b) din Codul penal, adică circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor sau analogii acestora fără scop de înstrăinare în proporții deosebit de mari. La 3 mai 2017 ora 14:40 min., a fost reținut de către organul de urmărire penală. Ulterior, prin încheierea din 5 mai 2017 a Judecătoriei Strășeni, a fost aplicată măsura de arest preventiv în privința sa, pe un termen de 30 de zile. Prin încheierea din 30 mai 2017 a Judecătoriei Strășeni, a fost prelungită măsura de arest preventiv în privința sa, pe un termen de 30 de zile. Prin încheierea din 30 iunie 2017 a Judecătoriei Strășeni, a fost prelungită măsura de arest preventiv în privința sa pe un termen de 30 de zile. Prin încheierea din 28 iulie 2017 a Judecătoriei Strășeni, i-a fost schimbată măsura preventivă din arest preventiv în arest la domiciliu în satul Rădeni, r-nul Strășeni, pe un termen de 30 de zile. Prin încheierea din 30 august 2017 a Judecătoriei Strășeni, a fost prelungită măsura preventivă sub formă de arest la domiciliu în privința sa pe un termen de 30 de zile.

3. Reclamantul a menționat că a fost ținut sub arest preventiv din 3 mai 2017 până la 28 iulie 2017, adică pe un termen de 87 de zile, după care i s-a aplicat arestul la domiciliu din 28 iulie 2017 până la 30 septembrie 2017, adică pe un termen de 65 de zile. Concomitent, la 11 mai 2018, dosarul penal în privința sa a fost înregistrat și repartizat la Judecătoria Strășeni, după ce

inițial procurorul Vitalie Florian refuzase pornirea urmăririi penale în privința sa.

4. A notat că prin sentința din 23 mai 2018 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central nr. 1-40/2018, Gheorghe Zloi, învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (4) lit. b) din Codul penal, a fost achitat, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat, iar prin decizia din 9 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul procurorului și s-a menținut sentința primei instanțe. Prin Decizia nr. 1ra-693/2020 din 25 martie 2020 a Curții Supreme de Justiție, a fost respins recursul procurorului ca fiind vădit neîntemeiat.

5. Reclamantul a precizat că a fost achitat, definitiv și irevocabil la 25 martie 2020, prin decizia Curții Supreme de Justiție menționată mai sus.

6. Reclamantul a susținut că plasarea sa sub arest preventiv și ulterior în arest la domiciliu reprezintă o acțiune ilegală. Acțiunile ilegale ale organului de urmărire penală au avut drept consecință varii daune de ordin psihologic și fizic. Luând în considerare vârsta sa de 64 de ani, arestul preventiv plus stresul parvenit în urma calificării drept bănuit într-o cauză penală pentru o faptă pe care nu a săvârșit-o au contribuit la degradarea sănătății fizice și psihice, deoarece în timpul desfășurării urmăririi penale suferea de angină pectorală de efort cf II, fapt demonstrat prin diagnosticul medicului cardiolog doctor Nadejda Sapojnic de la Institutul de Cardiologie.

7. A mai indicat și faptul că prin plasarea sa în arest preventiv nu a avut posibilitatea să respecte toate recomandările medicului cum ar fi spre exemplu Managementul stresului psihoemoțional, evitarea efortului fizic, etc. De asemenea, în acțiunile sale organul de urmărire penală nu a luat în calcul că în mod normal reclamantul trăiește în Ucraina, iar casa unde au fost identificate corpurile delictive nu îi aparține lui. Aflarea ilegală sub arest preventiv și ulterior în arest la domiciliu l-au pus în imposibilitate pe reclamant să își viziteze familia. Pe lângă daunele morale și fizice provocate în urma acțiunilor ilicite ale organului de urmărire penală, a avut de suferit și material, fiind în imposibilitate de a se integra în câmpul muncii sau de a desfășura careva activitate economică.

8. A relatat că cele menționate mai sus elucidează faptul lezării demnității sale personale de către organul de urmărire penală. Consecința directă fiind dăunarea sănătății fizice, psihice cât și provocare unei instabilități economice. Concomitent, a atras atenția că în practica sa, atât Curtea Supremă de Justiție cât și CEDO, în cauza similare a acordat despăgubiri morale în cuantum ce varia de la 50 la 250 euro pentru fiecare zi de detenție. El s-a aflat în detenție 87 de zile (87 zile x 250 de Euro = 21 750 de Euro, sau) și 65 zile x 100 Euro = 6 500 de Euro. Dacă se adună aceste

două sume, sunt un total de 28 250 de Euro, echivalentul a 565 000 lei moldovenești, care constituie valoarea pagubelor morale provocate lui în urma detenției sale ilegale.

9. Referitor la mărimea concretă a compensației ce urmează a fi acordată reclamantului, a susținut că ea trebuie determinată luând în considerare criteriile stabilite de legiuitor, precum și faptul învinuirii lui de comiterea unei infracțiuni grave; durata urmăririi; precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată care a fost una considerabilă (urmărirea penală fiind inițiată la 15 decembrie 2016, iar sentința definitivă și irevocabilă fiind pronunțată la 25 martie 2020). În acest sens, CtEDO atunci când acordă despăgubiri morale, nu operează cu criterii de evaluare prestabilite, ci procedează la o apreciere subiectivă a circumstanțelor particulare ale cauzei, relativ la suferințele fizice și psihice ale victimei, precum și consecințele nefaste pe care evenimentul analizat l-a avut cu privire la viața particulară, așa cum sunt evidențiate de probele administrate. În materia daunelor morale, atât jurisprudența națională cât și hotărârile CtEDO pot furniza judecătorului cauzei doar criterii de estimare a unor astfel de despăgubiri, sau pot evidenția limitele de apreciere a cuantumului acestora. Totodată, asupra daunelor morale, instanța trebuie să acorde despăgubiri apte să constituie o satisfacție echitabilă și proporțională cu suferința victimei, în funcție de împrejurările concrete ale cauzei, neavând la dispoziție criterii matematice sau economice.

10. Reclamantul a specificat că, în situația descrisă se întrunesc temeiurile legale de intervenire a răspunderii Statului pentru acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești, deoarece în cadrul efectuării urmăririi penale față de reclamant au fost aplicate măsuri preventive, efectuate acțiuni procesuale și măsuri speciale de investigație, care au limitat dreptul fundamental al acestuia garantate de art. 25 și 28 din Constituție, art. 5 și 8 CEDO, la libertate și siguranță, cum și la respectarea vieții private și de familie. La caz, este cert că a fost limitat în libertate, prin aplicarea măsurii preventive sub formă de arest și ulterioara detenție în vederea executării pedepsei cu închisoarea, precum și atentarea la dreptul de a-i fi respectată viața privată și de familie, urmare a acțiunilor și măsurilor procesuale efectuate în cadrul procedurii penale ce l-a vizat. Or, aflarea sa sub incidența procedurilor penale cu statut de bănuț, învinuit și inculpat în circumstanțele descrise impune implicit răspunderea Statului pentru lezarea drepturilor și libertăților fundamentale ale acestuia. Prin decizia nr. 2ra-558/2020, Curtea Supremă de Justiție a reținut faptul că, doar achitarea inculpatului... nu constituie un remediu efectiv și eficient de restabilire în drepturi și reabilitare a persoanei, după cum pretinde Ministerul

Justiției și, nefiind, în opinia sa, necesară și acordarea unei compensații bănești, în special în situația în care nu au fost admise careva acțiuni ilicite din partea organului de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești. Or, în speță, este de reținut statutul persoanei pe parcursul procedurilor penale derulate în privința sa, imaginea acestuia, onoarea și demnitatea care i-au fost afectate prin supunerea procedurilor penale, înaintarea unor învinuiri de comiterea faptei ilicite infracționale, condamnarea și punerea în executare a pedepsei, cu achitarea ulterioară.

11. Reclamantul a precizat că, legiuitorul prin dispozițiile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, a stabilit acordarea despăgubirii persoanelor a căror nevinovăție a fost stabilită la finalizarea urmăririi penale sau a procesului penal, după ce au suportat privări sau restrângeri de libertate, chiar dacă respectivele măsuri apăreau ca fiind justificate în lumina cercetărilor penale efectuate până la data adoptării lor, dar ca nefiind necesare în situația în care s-a stabilit nevinovăția persoanei urmărite penal, despăgubirile urmând a fi achitate de la Bugetul de stat. Quantumul compensației prejudiciului moral cauzat reclamantului trebuie să fie într-un raport proporțional gradului de suferințe psihice și morale, cum și gradului în care reputația acestuia a fost lezată, gradului de vinovăție al autorului prejudiciului, cât și cu măsura în care această compensare va aduce satisfacție victimei, fiind luat ca reper acțiunile și măsurile penale efectuate în privința lui, perioada și intensitatea restricțiilor și atentări la drepturile și libertățile fundamentale, cum și însăși perioada menținerii acestuia în cadrul procedurii penale.

12. În drept, și-a întemeiat acțiunea în baza dispozițiilor art. 20 din Constituție, art. 10, 12, 16 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545-XIII din 25 februarie 1998, art. 2007 din Codul civil și art. 3, 5, 6 din Convenție.

13. Reclamantul Gheorghe Zloi a solicitat încasarea prejudiciului moral în quantum de 565 000 de lei ca urmare a detenției ilegale; obligarea Procuraturii Generale de a prezenta scuze publice în formă scrisă, inclusiv prin publicarea scuzelor pe pagina web www.procuratura.md, pentru detenția ilegală a reclamantului; încasarea sumei de 10 000 de lei cu titlu de costuri și cheltuieli pentru asistență juridică.

POZIȚIA INSTANȚEI DE FOND:

14. Prin hotărârea din 9 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost admisă parțial acțiunea depusă de Gheorghe Zloi, și s-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al

Republicii Moldova, în beneficiul lui Gheorghe Zloi, cu titlu de prejudiciu moral suma de 60 000 de lei. În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

15. La 14 februarie 2023, în interiorul termenului legal, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat apel, iar, la 11 aprilie 2023 a depus apel motivat împotriva hotărârii instanței de fond.

16. La 24 februarie 2023, cu respectarea termenului legal, Gheorghe Zloi, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovschi a declarat apel, iar la 21 aprilie 2023 a prezentat cererea de apel motivată împotriva hotărârii primei instanțe.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

17. Prin decizia din 30 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea de apel depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, s-a admis cererea de apel depusă de Gheorghe Zloi, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovschi și s-a modificat hotărârea din 9 februarie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, majorând suma încasată cu titlu de prejudiciu moral de la 60 000 de lei până la 100 000 de lei.

18. În consolidarea soluției sale instanța de apel a constatat că instanța de fond, întemeiat a reținut că sentința de achitare confirmă ilegalitatea acțiunilor organului de urmărire penală la pornirea și atragerea lui Gheorghe Zloi la răspundere penală. Astfel, este evident că pentru survenirea răspunderii patrimoniale a statului, în temeiul Legii nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare de către stat a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite a organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, nu este necesară constatarea printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă a ilegalității acțiunilor organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Or, caracterul ilegal la acestor acțiuni constă în încălcarea principiului general potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și judecată, iar prejudiciul cauzat, urmare acestor acțiuni se repară integral indiferent de culpa persoanei cu funcție de răspundere de organul de urmărire penală, de procuratură și instanțele judecătorești.

19. Instanța ierarhic inferioară a apreciat ca fiind întemeiat raționamentul primei instanțe precum că reclamantul Gheorghe Zloi, dispune de toate temeiurile legale pentru a solicita despăgubiri materiale și morale în baza art. 1398, 1405 din Codul civil (în vigoare până la modificările din 1 martie 2019) și Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, și a cheltuielilor de asistență juridică, însă suma încasată pentru

prejudiciul moral cauzat nu este suficientă în comparație cu suferințele suportate pe durata urmăririi penale.

20. Reieșind din aceste considerente, instanța de apel a considerat întemeiată cererea de apel depusă de Gheorghe Zloi și a admis-o cu modificarea hotărârii în partea ce ține de încasarea prejudiciului moral.

21. Cât privește apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, instanța de apel l-a considerat nefundat. În acest sens, instanța a reținut că potrivit materialului probator anexat la actele cauzei se denotă incontestabil faptul că, reclamantului Gheorghe Zloi i-au fost cauzate suferințele psihice, prin faptul că a fost învinuit pentru săvârșirea unei infracțiuni. Conform înscrisurilor din dosar, reclamantului i-a fost aplicată măsura procesuală de constrângere - reținerea, precum și măsură preventivă – arestul preventiv, fiind privat de libertate pentru o perioadă de 87 zile și 65 zile arest la domiciliu. Astfel, se atestă că reclamantului/apelant i-a fost aplicată cea mai invazivă măsură preventivă din cele dispuse de legislația procesual penală.

22. Instanța de apel a mai stabilit că, suferințele psihice suportate de apelantul Gheorghe Zloi se manifestă și prin faptul că acesta a suferit un anumit volum de stres și frustrare pe parcursul desfășurării urmăririi penale și pe parcursul examinării cauzei penale proprii.

23. Având în vedere, criteriile referitoare la consecințele suferite pe plan psihic, gravitatea și caracterul acestora, sentimentul de afectare a personalității morale și altele, instanța de apel a constatat cu certitudine că reclamantului i-au fost cauzate suferințe psihice în timpul aflării lui sub urmărirea penală cu statut de bănuiți, învinuiți și inculpați pe o perioadă îndelungată de timp, prin multiplele citări la acțiunile procesuale, prima instanță just a ajuns la concluzia admiterii pretențiilor cu privire la recuperarea prejudiciului moral.

24. Instanța de apel reieșind din suferințele atât fizice cât și psihice suportate de reclamantul/apelant Gheorghe Zloi, a considerat oportun de a majora suma încasată cu titlu de prejudiciu moral în beneficiul lui Gheorghe Zloi de la 60 000 de lei până la 100 000 de lei, sumă care în cazul de față, poate fi considerată drept o compensație echitabilă și suficientă pentru sentimentele de frustrare suferite de reclamant. Cât privește suma compensării prejudiciului moral solicitată de reclamatul/apelant Gheorghe Zloi în mărime de 565 000 de lei, instanța de apel a conchis că este una exagerată, reieșind din criteriul echității.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS ȘI SOLICITĂRILE RECURENTULUI

25. La 7 iulie 2023, Gheorghe Zloi, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovschi a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 30 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acesteia, casarea parțială a deciziei instanței de apel, în partea acordării cu titlu de compensare pentru prejudiciul moral în mărime de doar 100 000 de lei și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

26. În motivarea recursului, recurentul a indicat că instanța de apel, deși a constatat detenția ilegală, incorect a apreciat probele anexate și incorect a stabilit cuantumul despăgubirilor care urmează a fi achitate către apelant, or, instanța nu reținut în deplină măsură faptul agravării stării de sănătate ca urmare a deținerii ilegale timp de 87 zile în penitenciar a lui Gheorghe Zloi. La fel, instanța nu a reținut în justă măsură vârsta în care se afla apelantul în timpul desfășurării urmăririi penale – 64 de ani, vârstă care în realitățile Republicii Moldova se consideră a fi una înaintată. Astfel, deținerea ilegală în penitenciar a unei persoane vârstnice indubitabil provoacă acestea suferințe psihice și fizice sporite. Aceste circumstanțe nu au fost luate în considerare, motiv din care decizia instanței de apel nu corespunde scopului legii, or, suma de 100 000 de lei nu este în stare să compenseze în măsură justă suferințele provocate de organele de justiție.

27. A notat că recursul reprezintă o cale de atac devolutivă doar în drept, totuși reiterează practica constantă a Curții Supreme de Justiție, și anume faptul că în materia probațiunii prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă. La caz, este evident că instanța de apel în mod arbitrar și vădit imparțial probele, dând importanță redusă faptelor enunțate cu prejudiciul real adus recurentului prin acțiunile ilegale ale organului statului.

28. Recurentul a susținut că decizia Curții de Apel Chișinău nu corespunde jurisprudenței Curții Supreme de Justiție și a Curții Europene, iar la emiterea actului de dispoziție a fost aplicată eronat analogia dreptului.

29. La 18 august 2023, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 30 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acesteia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii, ca fiind neîntemeiată.

30. În argumentarea recursului a indicat că, la adoptarea soluției, instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material ce țin de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

31. A menționat că instanțele inferioare neîntemeiat au admis acțiunea, în situația în care prezenta acțiune nu întrunește toate condițiile de aplicabilitate ale Legii nr. 1545. Or, în astfel de situații nu există nici un temei legal de a solicita încasarea acestui prejudiciu. Mai mult decât atât, motivarea instanțelor inferioare precum că intimatul Gheorghe Zloi este în drept să solicite compensarea prejudiciului cauzat, în conformitate cu prevederile Legii nr. 1545, în prezența sentinței de achitare, o apreciază ca fiind o poziție eronată, în condițiile în care intimatul/reclamantul nici nu a fost tras la răspundere penală și nici nu a fost condamnat la pedeapsă sub formă de închisoare.

32. A susținut că instanțele ierarhic inferioare nu au evitat subiectivismul inerent evaluării circumstanțelor cauzei, nu au menținut echilibrul între interesele individuale ale persoanei și interesele generale ale întregii societăți. Aplicarea eronată de către instanțele de judecată a normelor de drept material determină un efect nociv nu doar pentru societate, dar și pentru cadrul legal, din motiv că se creează un precedent care cu trecerea timpului este tot mai greu de remediat.

33. În drept, și-a întemeiat cererea de recurs în baza prevederilor art. 119 din Constituție, art. 13 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, art. 429, 430, 434, 436, 437, 432 alin. (1), (2) lit. c), 445 lit. b) din Codul de procedură civilă.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

34. Art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”

35. Art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție):

„Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor”.

36. Art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 1 septembrie 2023):

„Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).”

37. Art. 432 alin. (1)-(4) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 1 septembrie 2023):

„Părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.”

„Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- a interpretat în mod eronat legea;
- a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.”

„Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată; f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.”

„Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.”

38. Art. 440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă (în vigoare din 01 septembrie 2023):

„În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

39. Referitor la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 30 mai 2023. Decizia motivată din 30 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată recurenților, prin intermediul poștei electronice, la data de 4 iulie 2023, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică atașat la materialele cauzei (f.d. 204, Vol. I).

40. Astfel, recursurile depuse de Gheorghe Zloi, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovschi la 7 iulie 2023 și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova la 18 august 2023, se consideră depuse în termenul stabilit de lege.

41. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă (în redacția legii în vigoare la data depunerii cererii de recurs).

42. La caz, examinarea admisibilității recursurilor presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererile de recurs cu temeiurile prevăzute în art.432 alin.(2)-(4) din Codul de procedură civilă în redacția legii în vigoare la data depunerii recursului (7 iulie 2023 și 18 august 2023).

43. Verificând motivele de casare, invocate în recursurile declarate de Gheorghe Zloi, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovschi și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că acestea nu cad sub incidența temeiurilor prevăzute la art. 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă aprecierea arbitrară a probelor sau încălcarea esențială/aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

44. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că recursurile exercitate conform Secțiunii a II-a au caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

45. Totodată, potrivit jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

46. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursurile declarate de Gheorghe Zloi, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovschi și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova conțin obiecții de fapt și de drept, similare celor expuse anterior în cadrul examinării cauzei, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

47. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum

și dezvoltarea lor. Motivarea recursului presupune nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

48. Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de recurenți nu pot constitui temei de admisibilitate a recursurilor, deoarece nu denotă aprecierea arbitrară a probelor, încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

49. În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a aprecia recursurile declarate de Gheorghe Zloi, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovschi și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, ca fiind inadmisibile.

50. În conformitate cu art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursurilor, art. 440 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Consideră inadmisibile recursurile declarate de Gheorghe Zloi, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovschi și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 30 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Gheorghe Stratulat